

V XII. poglavju razpravlja Jensen o zgodovinski podlagi „Osmana“. Pisatelj citira po Zinkeisenu karakteristiko carja Osmana (stran 397.), podaja nam potem sliko države Poljske v oni dobi in omenja Vladislava kot hrabrega in odločnega vojaka. Tu omenja pisatelj, da so tudi Poljaki opevali isto snov — bitko pri Hočimu leta 1621., v kateri je bil Vladislav Osmana pobil — pod naslovom „Wojna Chocimska; spesnil je ta spev Waclaw Potocki.

V zadnjem poglavju govori Jensen o prevodih Gunduličevega Osmana. Lahy imajo dva: prvega iz l. 1827. in drugega iz l. 1838., ki ga je oskrbel „Vidovich di Sebenico“ v stancah. Sta tudi dva latinska prevoda, drugi iz leta 1865. v heksametrih. Drugi narodi se ne morejo ponašati s kakim celotnim prevodom, še celo študije o Gunduliču so redke in plitke.

Ob koncu pravi Jensen, da je hotel s to razpravo doseči le to, da bi se drugi, ki so zmožnejši v tej stroki, za ta predmet bolj zanimali. Slavistom kliče na strani 391.: „Die Grube des „Osman“ verbirgt noch Schätze. Greift nur hinein, ihr jungen Slavisten, wo ihr packt, da ist's interessant“.

Knjiga je pisana nemški in je dokaj redka; izšlo je ni več nego 101 izvod. Jezik sicer tupatam ni uglajen, a tega Švedu ne smemo zameriti. Z vsebino se je res zelo trudil, predno je zbral tako obširno gradivo. Zato mu moramo biti prav hvaležni. Majhen nedostatek pač ima delo — registra ni na koncu, ki bi bil pri tako obširni razpravi jako potreben; seveda ni zaradi tega zasluga Jensenova za stvar samo nič manjša.

Janko Bratina.

Letni časi. Spevoigra. Dvo- in triglasni zbori s samospevi, dvospevi ter z deklamacijami, uravnani za spremljevanje na klavirju ali harmoniju. Slovenski mladini poklonil Anton Kosi. Cena 3 K 20 h. Založil izdajatelj (A. Kosi, učitelj v Središču na Štajerskem).

Tako je naslov 20 strani moderno opremljenemu, lično tiskanemu delu, ki je prvo take vrste v Slovencih! Poleg tega glasbenega dela je pa g. Kosi izdal še knjižico: „Besedilo spevoigre Letni časi“. Dvo- in troglasni zbori s samospevi ter z deklamacijami, uravnani za spremljevanje na klavirju ali harmoniju. Cena enemu izvodu 24 h. Ako se naroči večje število iztisov, se cena primerno zniža. Strani 23.

Jako veselo iznenaden sem pregledal ti dve publikaciji. Poznam izredno marljivega tovariša Kosija, ki si je pridobil že veliko zaslug na polju mladinskega našega slovstva. Da se pa poloti toli težavnega, gmotnih žrtev zahtevajočega dela, ne bi bil pričakoval! Tem večje hvale smo mu dolžni!

Spevoiger za mladino doslej Slovenci še nismo imeli, zato je to delo edino svoje vrste, kakor sem že rekel. Tupatam so res marljivi učitelji na kaki večrazrednici doslej uprizorili kako manjšo spevoigro — a te spevoigre so bile — nemške in slovensko učiteljstvo je imelo mnogo truda s tem, da je dotični tekst šele poslovenilo itd. Kosijeva spevoigra je pa izvirno delo, ki je

vzniklo na domačih tleh! — Besedilo Kosijeve spevoigre je popolnoma primerno mladini, ponekod celo poetičsko krasno. Edino glede „kraljice zime“ bi pripomnil, da se je v 3. kitico v 3. vrstici vtihotapil tiskovni pogrešek „z cvetke“ (najbrže stoji v originalu „in cvetke“). Oblika „zamrznjena“ je slovniško nepravilna.

Kar se tiče vrednosti te spevoigre v muzikalnem obziru, omenjam najprej, da gosp. izdajatelj sam v „Predgovoru“ slika s pedagoškega stališča važnost šolskih veselic. Jaz se docela strinjam z njegovimi nazori in zato mi jih ni treba tu ponavljati. Posebno mi ugajajo besede J. A. Rožkove, ki jih Kosi tudi navaja: „Šolske slavnosti so mogočna izpodbuda k marljivosti in k lepemu vedenju, torej tudi k rednemu šolskemu obisku; po takih prireditvah pa se tudi še na prav poseben način vznbuja in goji v ljudstvu simpatija do šole, istotako pospešujejo šolske slavnosti vzajemno delovanje šole in domače hiše“. Napevi v Kosijevi spevoigri so deloma narodni, deloma so jih zložili skladatelji: Kosi sam, E. Adamič, Danilo Fajgelj, P. Angelik Hribar, Gustav Ipavec, Fr. Serajnik, D. Serajnik in Weiß. Seveda niso vse skladbe enake vrednosti, vendar so po svoji preprostosti in melodijoznosti povsem prikladne za mladino. Mimogrede naj omenim, da Weißova „Mrzel veter“ spominja na Vavkovo: „O Devica, zvezd kraljica“. Da je stav docela pravilen, o tem jamči že ime Danila Fajglja, ki je muzik, teoretik par excellence, pa tudi ime E. Adamiča, mladega, vrlo nadarjenega in pridnega glasbenika. Oba gospoda sta Kosijevo spevoigro pregledala, predno je šla v tiskarno. Nekaj neznatnih tiskovnih pogreškov, ki so se vrinili v spevoigro, izpravlja g. izdajatelj sam takoj za „Predgovorom“.

Glede uporabnosti Kosijeve spevoigre se je pojavilo v naših časnikih različno mnenje, zlasti z ozirom na čas, ki bi ga nje prireditve zahtevala. Jaz sem tega mnenja, da se stvar lahko okrajša na ta način, da se k vsakemu letnemu času vzame le po ena deklamacija in po ena pesem (skladba). Naposled ne bi bilo tudi nič škode, če bi predstavljali n. pr. spomladi „Pomlad“, po leti „Poletje“ itd., torej v štirih predstavah, posebno na šolah, kjer se vsled različnih ovir ne da vse tako lepo doseči kakor na učilnicah z boljšimi razmerami. —

Gosp. c. k. okrajni šolski nadzornik Ljudevit Stiasny je zapisal v letošnjem konferenčnem poročilu za krški okraj glede Kosijevega dela sledeče pomenljive vrste:

„Glede potrebe in koristi šolskih veselic, pri katerih se proizvajajo spevoigre, opozarjam vas na predgovor k prvi slovenski spevoigri za šolsko mladino „Letni časi“, ki jo je poklonil slovenski mladini izredno marljivi učitelj Anton Kosi v Središču. Za slovensko šolstvo je to kaj lep dar, zato mu moramo tem bolj biti hvaležni. Da so se doslej vršile pri nas šolske veselice le v malokaterih šolah, vzrok je pač ta, da nismo doslej imeli nobene slovenske spevoigre za šolsko mladino.“

V tem oziru se docela strinjam z gosp. Stiasnym ter najtopleje priporočam „Letne čase“. Gospod Kosi je v to delo vtaknil „precej stotakov kronске veljave“ ter ga je vrhutega stala vsa stvar obilo truda! Zato naj ga podpirajo šolska oblastva, učitelji in sploh vsi, ki se zanimajo za našo mladino in za glasbo našo! —

Janko Leban.